

Легендарний Каменяр

Іван Якович Франко народився 27 серпня 1856 року в селі Нагуєвичі (нині Івана Франка) Львівської області.

Як той Орфей, герой рапсодний,
Він з неба віщий посланець
Як меч, перо своє натхненне!...
Хай сяє нам благословенно
Ім'я славетного Франка.
М.Вороний

Детская библиотека
г.Вилково

В історії кожного народу є імена, які, мов яскраві зорі крізь роки і століття світять людству своїм вічно негасаючим світлом.

В історію української культури Іван Франко ввійшов як один з найвидатніших поетів і мислителів кінця XIX і початку XX ст. В його творчості гармонійно поєднались глибокий реалізм, гостро-викривальний пафос і проникливий ліризм. Щодо ширини творчого діапазону, то він не має собі рівних в українській літературі минулого століття.

І.Франко – співець боротьби, поет глибоких почуттів, першорядний белетрист, майстер широких соціальних полотен та психологічних мініатюр, невтомний вчений, філософ, історик, економіст, соціолог, літературознавець, етнограф, фольклорист, гарячий популяризатор досягнень слов'янської і світової літератури, палкий публіцист, редактор кращих українських журналів, які зуміли об'єднати навколо себе найвидатніші сили України, і, нарешті, громадський діяч, що вогнем слова будив живу думку у народних масах. І в цьому він був сином свого часу, став легендарним Каменярем.

Галактика творів Івана Франка народилася з пилінки вогню. На вигляд звичайна іскра, а насправді незбагненна клітина божественного променя „правдива іскра Прометея”, злетіла з батькового ковадла ще в дитяче серце поета і вибухнула вулканами любові до людей, до праці, до правди, до свободи, заповонила його безмежну душу обертаючи її в безліч світил, які світять ще нині і розширюють свої національні і світові орбіти. В тій іскрі відклався віками національний і соціальний біль українського народу.

Хлопцем маленьким ти з батьком у кузні
Вдивлявся, як іскри летять огняні,
Здавалось, то гнівом палаючі очі,
Що віру гартують в майбутнії дні.

Іван Якович Франко народився 27 серпня 1856 року в селі Нагуєвичі (нині Івана Франка) Львівської області.

Батько був відомий на всю округу коваль, матір Марію також знали як невтомну трудівницю. Вона першою розбудила в дитячому серці Івана поетичні струни, любов до народної пісні. Марія Кульчицька любила співати і знала багато пісень; співані нею синові народні пісні вводили його в світ поезії і багато заважили в розвитку майбутнього митця слова. Вони навчили його переживати виспівані з сумом людські турботи, недолю і незгоди, ненавидіти зло і кривду. З голосу матері він запам'ятав чимало задушевних ліричних пісень, коломийок, повний цикл весільної пісенності, ряд епічних балад і співанок. Найсердечнішими словами згадував поет матір і її пісні, силу яких відчував усе ясніше й глибше зі зрілістю. Дуже багато дав отой ласкавий материн спів майбутньому поетові, а через нього і українській літературі.

...Ох, і не раз тая пісня сумненька
В хвилях великих невгодин життя
Тихій привіт мені слала, мов ньенька,
Сил додала до важкого буття.

Старе село Нагуєвичі часів Івана Франка

В сім'ї привчали до праці, поваги до людей, хотіли щоб дитина вчилася на радість батькам і добро людям.

З шести років Іван навчається в початковій школі в сусідньому селі Ясениця – Сільна, пізніше в Дрогобицькій школі отців – василіан, потім – у Дрогобицькій гімназії. Уже з дитячих років „Кобзар” Тараса Шевченка став його улюбленою книгою. Здібна дитина в сільській школі навчилася читати українською, польською, німецькими мовами.

1865 року помер батько. На шістнадцятому році Франко залишився круглою сиротою. Та вітчим, ріпник, не зачинив перед хлопцем двері знань...

Іван читає твори Гете, Лессінга, Міллера, Расіна, Корнеля німецькою та французькою в оригіналі. Береться й сам за літературну працю. Перший вірш – „Великдень 1871 року” – присвятив батькові. Перекладає твори Гомера, Софокла, Горація, Гейне, а також „Слово о полку Ігоревім”. Ще гімназистом друкує твори в журналі „Друг” у Львові. Вступивши до студентського „Академічного гуртка”, Франко став активним його працівником і автором: вміщує поезії, переклади. Друкує першу повість „Петрії і Довбуцуки” переклад роману М.Чернишевського „Что делать?”, перекладає вірші Пушкіна. Активно обстоює думку, що основою української літературної мови повинна бути мова народна.

Навчаюся в університеті цікавиться філософією, політичною економією, соціологією... Восени 1892 року перебирається у Відень. Слухає лекції, пише докторську дисертацію „Варлаам і Йосиф” – старохристиянський духовний роман і його літературна історія”. У червні 1893 року йому присуджено науковий ступінь доктора філософії.

Малий Франко в батьківській кузні

Іван Франко – студент університету серед своїх товаришів

Іван Франко у студентському гуртку

Франко був організатором багатьох видань, відомий визначними творами політичної лірики, збірками з філософськими та інтимними мотивами.

Брав активну участь у громадському й політичному житті, за що й відбув чотири арешти за звинуваченням у соціалістичній агітації та пропаганді.

Стимулом до активної різнобічної діяльності була безмежна любов до свого народу, боротьбі за кращу долю він присвятив усе своє життя. Галичани тричі висували „хлопського сина” до австрійського парламенту та галицького сейму, однак через виборчі махінації його не обирали.

Іван Франко – автор 10 романів і повістей, близько 100 оповідань, новел, нарисів. Його перу належить близько 4000 наукових і публіцистичних праць. Художні й наукові твори писав, крім рідної, польською, німецькою, російською, чеською, болгарською, угорською мовами... володів 14 мовами! У світі людей такої працездатності й такого глибинного рівня знань було небагато. Знав всі слов'янські мови, практично всі європейські. Німецькою, французькою володів досконало, з легкістю перекладав будь-які літературні оригінали.

І наукова, і літературна кар'єра Івана Франка, незважаючи на його талант і незвичайну працездатність, складалася дуже непросто. Не судилося йому стати викладачем... І пішов він за покликанням – пером служити своєму народу.

Пропозицію університету в Софії – прийняти кафедру професора слов'янських літератур – відкинув, бо життєвим переконанням було, що його місце серед народу, якому й належить його праця.

Іван Франко неодноразово бував у Києві. У травні 1886-го одружився тут із Ольгою Хоружинською.

У 1897 році від ревматизму захворів, однак продовжував працювати (треба було думати про родину – мав трьох синів і дочку). На революцію 1905 року відгукується знаменитою поемою „Мойсей”, віршами.

В 1906 році Харківський університет присудив йому почесний ступінь доктора російської словесності. М.Коцюбинський виступає у Чернігові з рефератом „Іван Франко”, у якому називає письменника „людиною могутого голосу і дзвінкого поетичного слова”. Хоч 1908 року знову загострюється хвороба, сильна, уперта натура Франка відчайдушно бореться. Велика ревматизма призвела до нервових розладів, паралічу рук і пальців, часткової втрати чутливості ніг, запалення очей і нирок. Навіть не володіючи руками, він продовжував працювати. Багато допомагав старший син, Андрій – писав під диктовку батька, стояв поряд, перегортаючи сторінки, коли той читав поему „Мойсей” по містах і селах Галичини.

Початок Першої світової війни застав родину Франка в трагічному становищі: хвора дружина (нервовий зрив після смерті сина Андрія) перебувала в лікарні, обидва сини – в армії, позбавлений засобів до існування письменник мешкав у домі шкільного товариша... Та й у такому стані не випускав пера.

У 1915 році здоров'я письменника різко погіршало. Навесні наступного року він хворий переїхав до свого будинку у Львові. Тут склав заповіт, в якому свою рукописну спадщину і бібліотеку просив передати Науковому товариству імені Т.Г.Шевченка. Помер 28 травня 1916-го. Похований на Личаківському кладовищі у Львові. На могилі споруджено пам'ятник: висічена на камені фігура робітника-каменяра.

Лекція Івана Франка у Львівському університеті в 1895 році.

Іван Франко – мов дух стихії,
Що творить в нас і серед нас,
Що будить сили молодії,
Руйнує зло, живить надії
На Україні в лютий час!

Та ніби й не пройшло з тих пір майже століття, бо ж як актуальні його слова й нині: „...мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіціальних кордонів... „Із третього покоління франківців у Києві нині живуть Любов і Роланд – онуки та спадкоємці... прагнуть докласти рук і побачити в столиці музей знаменитого діда...”

Твори Івана Франка перекладено багатьма мовами світу, окремі – покладено на музику, деякі – екранізовано й інсценізовано.

Твори Івана Франка

**Будівничий української державності:
Хрестоматія політологічних статей
Івана Франка / Упоряд. Д.Павличко. -
К.: Вид. дім "Києво-Могилянська
академія", 2006. - 640 с.: портр.**

Франко І. Зібрання творів: В 50 т. - К.: Наук. думка, 1976.
Франко І. Твори в 20-ти т. - К.: Держлітвидав, 1950 - 1956.
Франко І. Твори в 3-х томах. – К.: Дніпро, 1973.
Франко І. Твори в 2-х томах. – К.: Дніпро, 1981.
Франко И. Собрание сочинений в 3-х томах. – М.: Художественная литература, 1990.

- Франко І.Я. Твори: в 3-х т. – К.: Наук. думка, 1991. - 672 с. – (Б-ка укр. літ. Дожовт. укр. літ.).
- Акорди: Антол. укр. лірики від смерті Шевченка/ упоряд. І.Франко. – Репринт. вид. з дод. – К.: Веселка, 2005. – 350 с.: іл.
- Франко І.Я. Зів'яле листя: Лірична драма/ Пер. польськ. мовою К.Ф.Ангельської; Пер. рос. мовою А.А.Ахматової; Упоряд. і вступ. стаття М.М.Ільницького; Худож. оформл. Б.Р.Пікулицького. – Львів: Каменяр, 2004. – 183 с.: іл. – Укр., пол., і рос.
- Франко І. Мозаїка. – Львів: Каменяр, 2002. – 430 с.
- Франко І. Украдене щастя. – в кн.: Антологія української драматургії. – К.: Мистецтво, 2004. – с. 222-268.
- Франко І. Вибрані твори. – Львів: Каменяр, 1977. – 254 с.

Франко І. Захар Беркут. Повість. – К.: Дніпро, 1984. – 155 с.

Франко І. Мойсей; перехресні стежки. – К.: Наук. думка, 2001. – 384 с. – (Б-ка школяра).

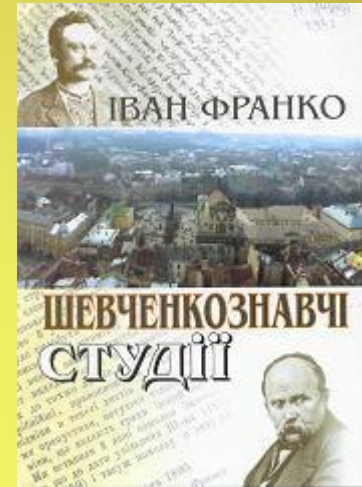
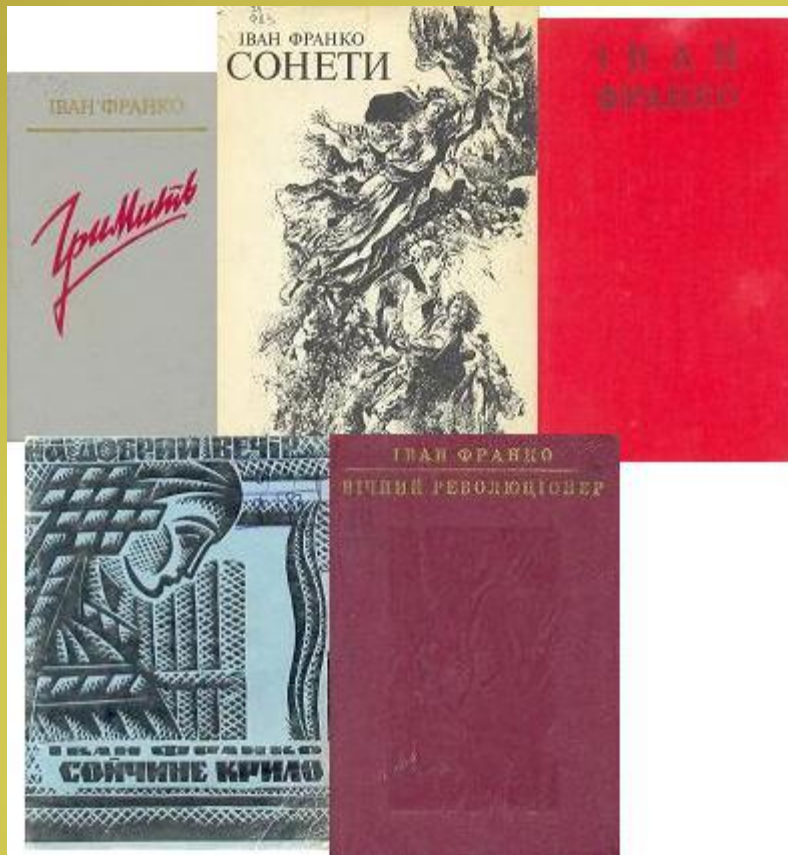
Франко І. Борислав сміється. Воа constrictor: Повісті. – Упоряд. М.Гончарука; іл. худож. С.Адамовича. – К.: Дніпро, 1981. – 397 с. іл.

Франко І. Захар Беркут: Образ громадського життя Карпатської Русі у XIII віці. – К.: Дніпро, 1968. – 225 с.

Франко І. Оповідання/ [Упоряд., авт. вступ. статті і приміт. А.М.Халімончук; худ. оформл. та іл.

І.М.Крислача]. Львів: Каменяр, 1979. – 311 с., 5 л. іл. – (Бібл. „Карпати”).

Франко І. Борислав сміється. Повість – Львів: Каменяр, 1975. – 247 с. – (Шкільна бібл.).

Франко І. Шевченкознавчі студії/
Упоряд. М.Гнатюк. – Львів: Світ. 2005. –
472 с.

- Франко І. Гримить. Вірші, поеми. – К.: Рад. шк., 1986. – 671 с., іл.
- Франко І. Сонети. – К.: Видав. худ. літ. „Дніпро”, 1984. – 118 с., іл.
- Франко І. Вічний революціонер. Вибрані поезії. – К.: Дніпро, 1969. – 124 с., іл.
- Франко І. Сойчине крило. Оповідання. – Львів: Каменяр, 1968. – 72 с.
- Франко І. Вічний революціонер. Поезії. – К.: Дніпро, 1978. – 142 с., іл.
- Франко І. Я думав про людське братерство нове. – Львів: Каменяр, 1979. – 143 с., іл. 7 л. іл.

Іван Франко – дітям

Іван Якович Франко – видатний теоретик і практик дитячої літератури. Великий Каменяр залишив чимало віршованих і прозових творів для дітей. Про них із захопленням писав М.Коцюбинський: „А подивіться, з яким теплом, сердечним почуттям, з якою любов’ю малює він дітей. Доволі пригадати оповідання „Малий Мирон”, „Грицева шкільна наука”, „Мій злочин” та інші, доволі згадати написані ним для дітей казки і вірші – і стане ясным, що борець уміє любити дітей: Франко наче спочиває на дітях од моря сліз і горя, співцем якого він зробився”. Іван Франко завжди підкреслював велике значення специфічних рис і якостей дитячої літератури. Вона, стверджував Франко, має бути максимально дохідливою, цікавою, веселою. У творах для дітей цілком правомірною є вигадка, домисел, фантастика. Неабияке значення має й те, що дитяча література впливає на почуття юних читачів, дає їм естетичну насолоду.

У творі „Байка про байку”, перша частина якого є власне своєрідною теоретичною статтею про специфіку дитячої літератури, Франко відзначає, що розмова з малолітнім читачем має свої особливості, зумовлені психологією дитини.

Не применшуючи важливості інших жанрів дитячої літератури, Франко надає великого значення казці, в якій найбільш повно враховано особливості дитячого сприймання. Адже фантазія і вигадка, наявні в казці, сприяють розвитку і збагаченню дитячої уяви, вражають дітей своєю незвичайністю, хвилюють і збуджують їх. Разом з тим, не зважаючи на елементи фантазії, казка повинна поглиблювати у дітей знання про навколишній світ, ознайомлювати їх з природою і суспільством, навчати їх розуміти людські характери і сприяти формуванню кращих рис характеру дитини.

Українська дитяча література.
Хрестоматія: У 2 ч.: Навч. посібник/
Упоряд.: І.А.Луценко,
А.М.Подолінний, Б.Й.Чайковський.
– К.: Вища школа, 1992. – Ч. 1. – с.
220-232.

Франко І. Земле, моя всеплодюча мати...: Вірші,
оповідання, казки: для мол. та серед. шк. віку/ Упоряд.,
текстолог, підгот. та передм. Н.О.Вишневської; [Обкл.
В.І.Касіяна; Мал. В.І.Лопати; Худож. оформл. А.О.Лівня].
– К.: Веселка, 2000. – 399 с.: іл. – (Шк. б-ка).

Видатним явищем в українській дитячій літературі був вихід у світ збірки казок письменника під назвою „Коли ще звірі говорили” (перше видання – 1899 р., друге – 1903 р.). До цієї збірки Франко додає передмову, в якій писав: „Оці байки, що зібрані в тій книжечці, то старе народне добро... Вони найбільше відповідають смакові дітей від 6 до 12 літ, заставляють їх сміятися і думати, розбуджують їх цікавість та увагу до явищ природи.”

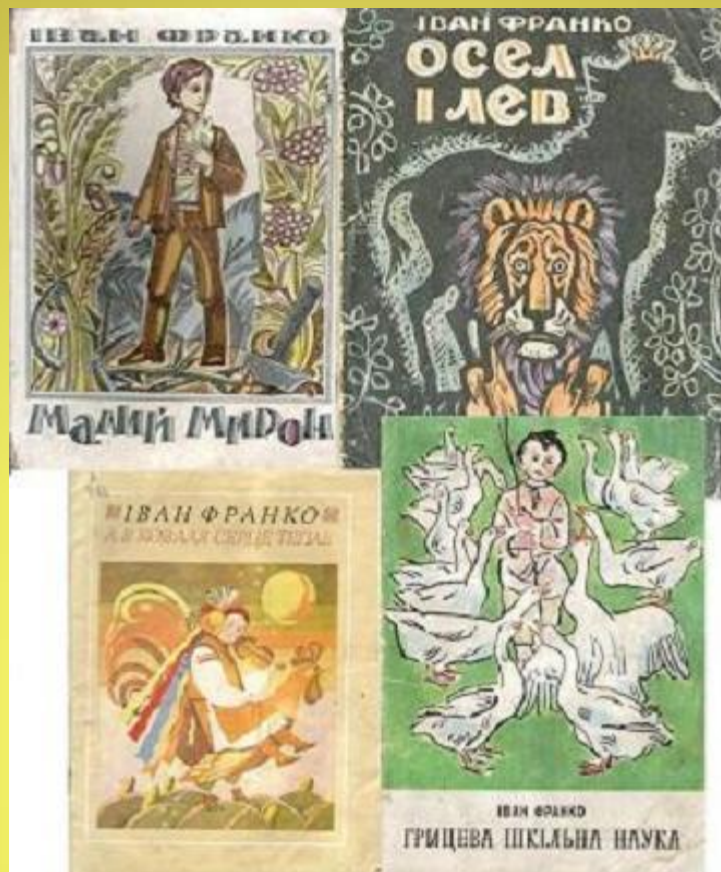
В своїй збірці „Коли ще звірі говорили” Іван Франко вдало використовує художні засоби вживані в народних казках про тварин, зокрема традиційне змалювання рис тварин: зажерливості вовка, хитрості лиса, незграбності ведмедя, упертості осла тощо. Письменник ще більше підкреслив ці характерні особливості тварин, майстерно розкриваючи їх через вчинки або розмови персонажів.

Франко І. Казки. – К.: Україна, 2003. – 314 с.

Франко І. Коли ще звірі говорили. – К.: Україна, 2003. – 205 с.

Франко І. Лель і Полель. – К.: Веселка, 2005. – 387 с.

Франко І. Малій Мирон: Оповідання: Для мол. шк. в./ Худож. С.Караффа-Корбуд. – Львів: Каменяр, 1978. – 60 с., іл.

Франко І. Осел і Лев: Казка. Для дошкіль. в./ Худож. В.Г.Литвиненко; За ред. С.А.Крижанівського. – К.: Веселка, 1983. – 16 с., іл.

Франко І. А в коваля серце тепле: Вірші. Для дошкіль. в./ Худож. Ю.В.Правдохіна. – К.: Веселка, 1992. – 32 с., іл.

Франко І.Я. Грицева шкільна наука: Оповідання. Для мол. шкіл. в. (Мал. В.А.Євдокименка). – К.: Веселка, 1981. – 15 с., іл.

Особливе місце серед творів Івана Франка займає велика віршована казка „Лис Микита”, призначена для дітей середнього шкільного віку. В основу її Франко поклав поширений у фольклорі й літературі різних народів сюжет, але надав йому сучасного звучання й нової ідейної спрямованості, а також українського національного колориту.

У відомій казці „Фарбований Лис” Іван Якович показав хитрого і нахабного Лиса, який вважав, що „нема нічого неможливого для нього”. Одного разу, ховаючись від псів, він вскочив у діжку з фарбою. А коли став фарбованим і побачив, що його вигляду жахаються всі звірі, скористався цим, щоб здобути царську владу. Зрештою тварини, дізнавшись, хто насправді назвався царем звірів, позбулися цього ошуканця і крутія. Казка зривала ореол вищості з монархів, показувала їх як хижаків і злочинців, байдужих до людського горя. Казка „Фарбований Лис” належить до шедеврів нашого красного письменства і вже давно посіла чільне місце в дошкільному читанні та в шкільних програмах Міністерства освіти України.

Франко І. Фарбований Лис. – К.:Веселка, 2002. – 24 с. іл.

Франко І. Лис Микита. – Львів: Каменяр, 1970. – 85 с. іл.

Франко І. Фарбований Лис. – Львів: Каменяр, 1982. – 22 с., іл.

Книги про життя і творчість

В українській літературі другої половини XIX століття Іван Франко був одним із найпристрасніших народних співців, продовжувачів традицій народно-революційної поезії Шевченка. Могутнє слово Шевченка супроводжувало Івана Франка усе його творче життя. На творчості великого свого попередника Іван Франко зростає як поет. Та ще більше Шевченкові твори цікавили його як дослідника – на їх прикладі Франко відточував не лише своє мистецьке перо, а й літературознавчий інструментарій. Творча спадщина Івана Франка – один із небагатьох у світовій практиці випадків, коли талановитий письменник пильно вдивляється у свою творчу практику та практику своїх колег як критик та літературознавець. Іван Франко-шевченкознавець пройшов велику еволюцію. Від перших захоплених оцінок Шевченка під час навчання у Дрогобицькій гімназії навіяних його гімназійним учителем І.Верхрадським, до глибоких літературних студій над творчістю геніального поета – такий шлях І.Франка-шевченкознавця.

Народу славного Ви син,
І правди Ви окраса,
Орел долин і верховин
Великий брат Тараса.

У І.Франка найвиразніша тема суспільного життя, революційна боротьба трудящих звучить у поезіях збірки „З вершин і низин”. Збірка „З вершин і низин” (1887) – видатне явище в українській поезії XIX століття. В ній уміщено вірші, що друкувалися в різних журналах. У 1893 році збірка була доповнена і видана вдруге. Основне місце в збірці посідає політична лірика, в якій поет закликає до активної боротьби проти соціального і національного поневолення українського народу і утверджує свої революційно-демократичні погляди. Збірка відкривається програмною поезією „Гімн” (1880), відомою ще під назвою „Вічний революціонер”. Франко створює образ вічного революціонера як втілення могутності, незламності народу в його визвольній боротьбі. Вічний революціонер – це одвічне поривання до боротьби за краще життя, за волю.

Одним з найвизначніших віршів Франка є „Каменярі” (1878), написаний після першого ув’язнення. В образі каменярів, що з молотами в руках пробивають шлях до світлого майбутнього, письменник показує боротьбу відважних, самовідданих революціонерів – борців за щасливе майбутнє людства. Розбити скалу – гнобительський лад – і прокласти шлях до людського щастя – важка і небезпечна праця, але вона не страшиться революціонерів. Франко глибоко вірить у перемогу революції, яка знищить царство буржуїв – гнобителів народу, бо лави революціонерів непинно ростуть.

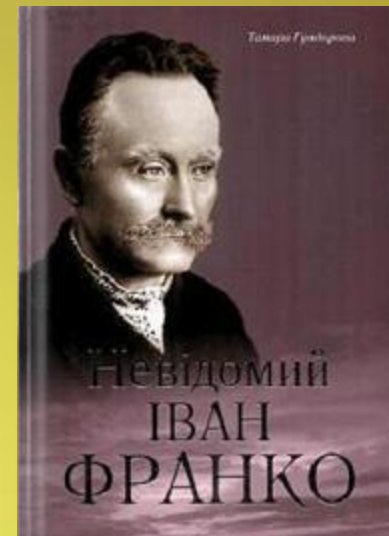
Збірка поезії Івана Франка „Зів’яле листя” (з підзаголовком „Лірична драма”) створювалася більше десяти років і вийшла в світ у 1896 році. Ця збірка найліричніша у поезії Івана Франка. Це щоденник особистих почуттів героя, наділеного живою душею, освіченою, розумною, тонким відчуттям душевного болю і величністю образного мислення і світобачення. Саме тому багато віршів Каменяря стали народними піснями.

Вона складається з трьох частин, образно названих жмутками (жмутки листя). У збірці „Зів'яле листя” вміщено інтимну лірику, в якій оспівуються глибокі почуття палкого, але не щасливого кохання. Поезія „Чого являєшся мені у сні?” є однією з найкращих у збірці. В ній хвилююче відтворено ніжну, велику, але неподілену любов ліричного героя. Тільки уві сні з'являється йому образ коханої і тривожить його зранене любов'ю серце. Вірш „Чого являєшся мені у сні?” композитором К.Данькевичем покладений на музику.

У 1898 році вийшла збірка „Мій ізмарagd”. Пізніше Франко поповнив її новими поетичними творами і в 1911 році видав під назвою „Давнє і нове”. Поезії збірки знаменують дальше піднесення громадських мотивів у творчості письменника. У поезіях „Сідоглавному”, „Декадент” Франко виступає, як полум'яний патріот своєї батьківщини. У вірші „Декадент” (1896) Каменяря, висловлює свої погляди на завдання поезії та призначення поета.

Івану Яковичу Франкові належить ряд високохудожніх з глибоким філософським змістом поем: „Панські жарти” (1887), „Великі роковини” (1898), „На Святоюрській горі” (1900), „Іван Вишенський” (1900), в яких підносяться актуальні питання суспільного життя: моральна й духовна велич пригніченого народу, місце і роль письменника у суспільній боротьбі, мистецтво і життя, громадське й особисте в житті людини. У поемах „Великі роковини” і „На Святоюрській горі” поет відтворив образ Богдана Хмельницького як мудрого державного діяча та послідовного борця за єдність братніх народів.

В історико-філософській поемі „Іван Вишенський” Каменяря створив високохудожній образ видатного письменника полеміста, полум'яного борця проти покатоличення як засобу поневолення українського народу. У поемі утверджується думка про те, що письменник повинен бути разом з народом і боротися за його визволення. Письменник не має права стояти осторонь життя. Така ідея твору.

Гундорова Т. Невідомий Іван Франко: Грані Ізмарагду. - К.: "Либідь", 2006. - 360 с.; іл.

Історія української літератури: У 2-х томах. Т.1: Дожовтнева література. – К.: Наукова думка, 1987. – с. 442-478.

Дей О.І. Іван Франко. Життя і діяльність. – К.: Дніпро, 1981. – 355 с.

Іван Франко написав багато прозових творів, в яких показав тяжке життя трудящих. Серед цих творів почесне місце займає повість „Борислав сміється” (надруковано в журналі „Світ” у 1881-1882 рр.). Матеріалом для повісті послужили події у Бориславі. В реалістичних картинах Франко показав неминучість організованого виступу робітничого класу проти експлуататорів. Центральним місцем повісті „Борислав сміється” є момент страйку. Франко широко показав стихійне наростання страйку, в якому беруть участь не окремі особи, а весь бориславський народ.

Спогади про Івана Франка.
(Збірник). Упорядник О.І.Дей. К.:
Дніпро, 1981. – 413 с.

Грицак Я.Й. „.....Дух, що тіло рве до бою...”:
Політичний портрет Івана Франка. – Львів:
Каменярь, 1990. – 177 с., 4 арк. іл.

І.Франкові належить ряд художніх творів і наукових праць про життя нашого народу в минулому, про боротьбу проти іноземних загарбників та феодального гніту. Найвидатнішим художнім твором письменника на історичну тему є повість „Захар Беркут” (1883). У ній відображено боротьбу наших предків проти монголо-татарського нападу на Карпатську Русь 1241 року. Змальовуючи давнє життя вільної, дружньої, незалежної тухольської громади, письменник заставляє читача задуматися над сучасним йому безправним підневільним життям народу. „Захар Беркут” належить до найкращих творів української літератури ХІХ століття на історичну тему. Глибокий патріотизм, любов до свободи, героїчність образів зробили повість довговічною.

Грицак Я.Й. „.....Дух, що тіло рве до бою...”:
Політичний портрет Івана Франка. – Львів: Каменярь, 1990. – 177 с., 4 арк. іл.

Франко був новатором художньої прози, написавши ряд творів, різноманітних за темами і жанрами, які збагатили українську літературу і піднесли її на вищий рівень.

Іван Якович був добре обізнаний з світовою драматургією і театром. Він прихильно відгукувався про драматургічну творчість Кропивницького, Старицького, Карпенка-Карого. Він перекладав на українську мову драматичні твори класиків світової літератури („Борис Годунов” Пушкіна, „Каїн” Байрона, „Фауст” Гете), редагував і видавав із своїми вступними статтями переклади п’єс Шекспіра.

Театральне мистецтво було найвідсталішою ділянкою культурного життя в Галичині. Франко дбав про розвиток реалістичного театру та наближення його до народу. На його думку, „театр має бути школою життя... будити в слухачах критику цього життя...”

П’єси Івана Франка відзначаються правдивістю у змалюванні народного життя, важливими злободенними проблемами, новаторством драматургічної форми. Найкращою п’єсою Каменяра є драма з сільського життя „Украдене щастя” написана в 1893 році. Сюжет драми зародився у Франка під впливом народної „Пісні про шандаря” (жандарма). У соціально-психологічній драмі „Украдене щастя” відтворено життєво правдиві образи людей галицького села, глибоко розкрито соціальні причини трагедії головних персонажів. П’єса відображає темноту, затурканість, безправність галицьких селян. Іван Якович Франко глибоко розкрив внутрішній світ головних героїв, їх психологічний стан, трагізм, погляди на життя. У драмі „Украдене щастя” Франко виступає проти капіталістичного суспільства, яке нівечить життя людей. Уперше п’єсу було поставлено у Львові 1893 році, 1904 року – у Києві у постановці братів Тобілевичів. Роль жандарма виконував Микола Садовський, Миколи – Іван Карпенко-Карий. Пізніше роль Задорожного грав А.Бучма, Анни – Наталія Ужвій. Драмі судилася невмируща слава. Ось уже друге століття не сходить вона зі сцени провідних театрів не тільки України, а й усього світу, ввійшовши у золотий фонд театрів.

Крім „Украденого щастя”, письменник написав ще кілька драматичних творів, з яких найбільш відомі „Учитель”, „Сон князя Святослава”, „Майстер Чирняк”.

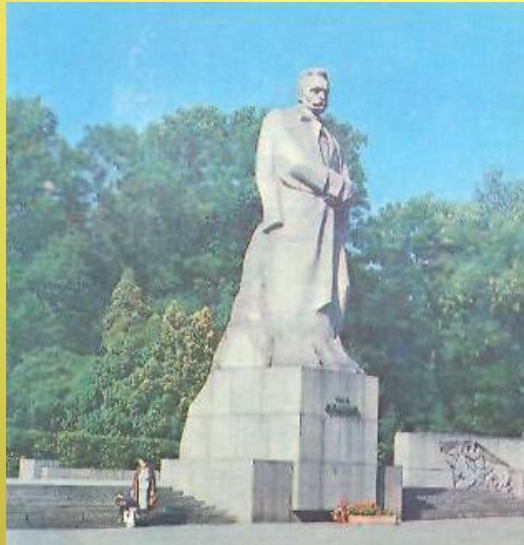
Драматургічна спадщина Івана Франка є значним внеском у скарбницю не тільки української а й світової класичної драматургії.

Вшанування пам'яті Івана Франка

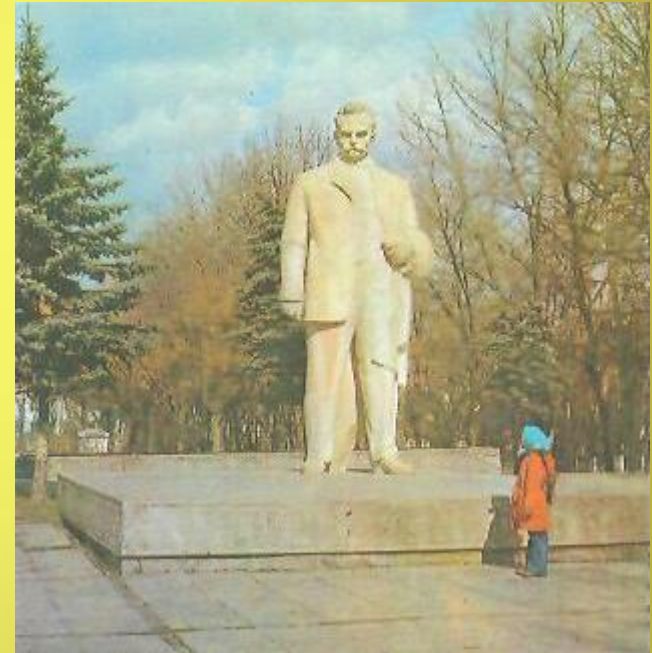
Ім'я Івана Франка навічно вписане у нетлінну Книгу народної пам'яті про великих українців і українок. І нині, в час 150-літнього ювілею поета, маємо схилитися у глибокій шані перед життям-подвигом, життям-самопосвятою великого Каменяра. Франко був першим, хто з вершин світової літератури оком ученого і талановитого критика глянув на українську літературу. Все життя своє він працював для того, щоб українська література засяяла власним світлом у сім'ї інших літератур, щоб, збагачуючись мистецькими здобутками інших народів, внесла свій вклад у скарбницю вселюдської культури.

Іван Франко... Діяч, що уособлює цілу епоху української культури; один з найвидатніших письменників слов'янських народів; ім'я, що здобуває все ширшу світову славу. Вже сучасники сприймають його. Як „велике астральне тіло, що гріє всю Україну, а світить далеко дальше”.

Людина універсальної обдарованості, титанічної працьовитості, незламної стійкості великий борець за правду і справедливість, борець за інтереси трудового народу. Український народ свято шанує пам'ять свого великого сина Івана Франка. Ім'ям письменника названо університети, театри, школи, вулиці багатьох міст. У Львові, в будинку, де жив великий Каменяр відкрито літературно-меморіальний музей Франка.

Пам'ятник І. Франку у Львові

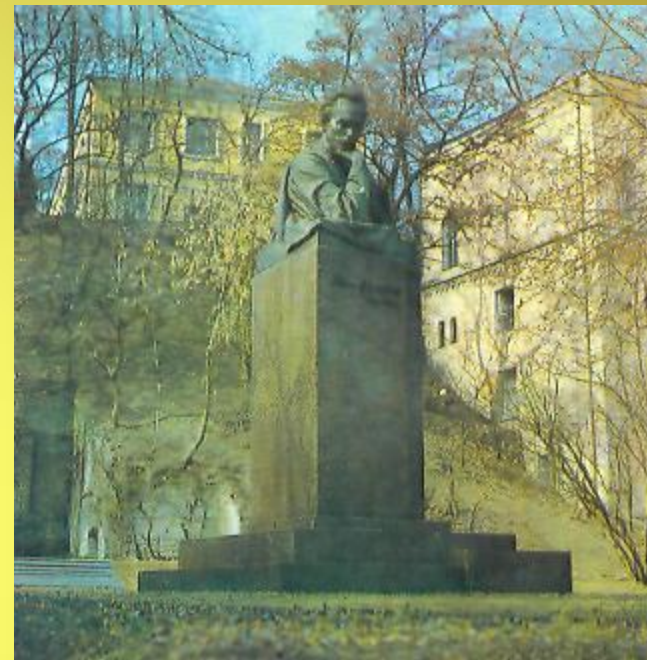
Пам'ятник І. Франку в Дрогобичі

Він дуже гостро відчував свій час, чутливо реагував на заміну буття, володів надзвичайною здатністю висловлювати нові явища, демонстрував оригінальність і сміливість поглядів. Був не лише національним мислителем, котрий стверджував власну націю. Він – мислитель європейського рівня, котрий бачив майбутнє у демократичному способі життя людства.

В спадщину своєму народові Франко залишив біля п'яти тисяч творів, кращі з яких увійшли в золотий фонд української літератури і науки. Вони виходять мільйонними тиражами, вивчаються в школах, звучать з університетських кафедр, із сцен театрів, перекладаються і видаються багатьма мовами світу. Його бойове вогненне слово служить українському народові, допомагаючи пізнати і усвідомлювати багато проблем суспільного життя. Його творчість сприяє вихованню поколінь українських людей і є надбанням духовної культури всього людства. Цим Іван Франко заслужив собі безсмертя.

На шляхах нашої суверенності Іван Франко з нами. Він вчить нас бути людьми серед людей. Іван Франко – європейський геній – встає сьогодні з нами за збереження Української держави, яку він будував своєю титанічною, каменярською працею.

І ти, Каменяр, разом з нами,
Нам руку крізь час подаєш...
Розкрилися райдужні брами –
І обрій, і обрій без меж...

Пам'ятник І. Франку в Києві

Детская библиотека
г.Вилково